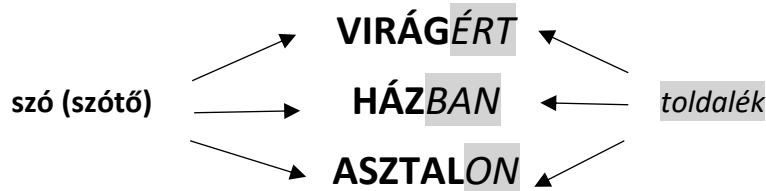

TOLDALÉKOK HANGRENDJE

vagyis: *ablakban vagy ablakben, padhoz, padhöz vagy padhez*

Vannak **EGY ALAKÚ TOLDALÉKOK**, ezek **ugyanolyanok** minden szóban. Csak a szó végére kell tenned.

pl.:

-i	pécsi	gyáli	budapesti
-ig	estig	vacsoráig	íróasztalig
-t	edényt	bogyót	békát
-ért	gyerekért	kalapért	karikáért
-k	felhők	házak	kocsik

A -t vagy a -k előtt néhány szóban be kell tenni még egy magánhangzót, hogy könnyebb legyen kiejteni a szót: pl.: ház + t: ház**a**t, gyerek +k: gyere**e**kek

Vannak **KÉT ALAKÚ TOLDALÉKOK**, ezeknél **választanod kell**, melyiket rakhatod a szó végére. Ugyanazt jelenti, de bizonyos szabályok szerint, csak az egyik toldalék helyes.

pl.:

-ban, -ben	-ba, -be	-ra, -re	-ról, -ről
-tól, -től	-ból, -ből	-nál, -nél	-nak, -nek
-va, -ve	-vá, -vé	-val, -vel	-an, -en

- Ha a szóban **csak E, É, I, Í, Ö, Ó, Ü, Ű** (ún. magas magánhangzó) van, akkor azt a toldalékot kell választanod, amiben szintén ezek a magánhangzók szerepelnek:
pl.: -be, -nek, -től, -ből, -nél
pl.: edényben, gyereknek, füzetből
- Ha a szóban **csak A, Á, O, Ó, U, Ú** (ún. mély magánhangzó) van, akkor azt a toldalékot kell választanod, amiben szintén ezek a magánhangzók szerepelnek:
pl.: -ba, -nak, -tól, -ból, -nál
pl.: kalapban, háznál, kútból

3. Ha a szóban **MINDKÉT CSOPORTBÓL** vannak magánhangzók, akkor az alábbi szabályok segítenek neked kiválasztani a helyes toldalékot:
- A. a **magyar, egyszerű** szavakhoz az **A, Á, O, Ó, U, Ú** magánhangzót tartalmazó toldalékot teszed.
pl.: -ba, -nak, -tól, -ból, -nál
pl.: fiútól, kavicsból
- B. ha **összetett** a szó (két, egybeírt szóból áll), akkor a **második szó** (ún. utótag) magánhangzóit kell megvizsgálnod.
a) Ha mélyek (A, Á, O, Ó, U, Ú), akkor a toldalékból is a mély kell:
pl.: ebédlőasztalra
(első szó: ebédlő – ez most nem fontos
második szó: asztal, mély magánhangzó, ezért a toldalék is mély: -
ra, (és nem ebédlőasztalre)
b) Ha magasak (E, É, I, Í, Ö, Ó, Ü, Ű), akkor a toldalékból is a magas kell:
pl.: tortakrémben
(első szó: torta – ez most nem fontos
második szó: krém, magas magánhangzó, ezért a toldalék is magas:
-be, (és nem tortakrémba)
- C. az ún. **idegen** szavaknál (más nyelvből jött, de használjuk magyarul is) az **utolsó szótag magánhangzója** alapján kell toldalékot választanod
pl.: sofőrrel, parfümben

A **HÁROM ALAKÚ TOLDALÉKOKNAK** három alakja is van, (egy mély, kettő magas).

pl.:

-on/-en/-ön

-hoz/-hez/-höz

-tok/-tek/-tök

-ko(dik)/-ked(ik)/-köd(ik)

-kozik/-kezik/-közik

1. Először el kell döntened, hogy **mély toldalék** kell-e (-on, -odik, -hoz)
Itt a kétféleképp toldaléknál megismert szabályok érvényesek:
- a) Ha a szóban **csak A, Á, O, Ó, U, Ú** (ún. mély magánhangzó) van
pl.: ablakhoz, barátkozik
- b) Ha a szóban **mindkét csoportból** vannak magánhangzók, de
- egyszerű, magyar szavak
pl.: fiúhoz
 - összetett szóban a második szó alapján mély toldalékot kell használni
pl.: íróasztalon
 - idegen szóban az utolsó szótag alapján mély toldalékot kell használni
pl.: megaramhoz

2. Majd **a két magas toldalék** közül kell választanod

- a) Ha a szó **utolsó magánhangzója Ö, Ó, Ü, Ű**, akkor az **Ö-betűs** toldalékot kell használnod
pl.: -ön, -köd(ik), -höz, -közik, -tök
pl.: tükörhöz, sofőrködik, tűzhöz
- b) Ha a szó **utolsó magánhangzója E, É, I, Í**, akkor az **E-betűs** toldalékot kell használnod
pl.: -en, -ked(ik), -hez, -kezik, -tek
pl.: képen, tortakrémhez, vízhez

VIGYÁZAT! RENDHAGYÓ!

Vannak kivételek, azaz olyan szavak, amikre nem érvényesek a fenti szabályok.

- Számos **rövid**, magas hangrendű szóhoz, amiben „í” vagy „i” van, mély toldalékot kell tenned:
 - a) egytagú igék
pl.: igyál, hívnak, sírtok
 - b) objektív, -ít-re végződő igék
pl.: hígítva, tisztítottad
 - c) egytagú főnevek
pl.: sípok, zsírban
 - d) egytagú melléknevek
pl.: hígabb, nyíltan
- Vannak szavak, amik csak magas magánhangzókat tartalmaznak, mégis mély toldalékot kell hozzájuk választanod:
pl.: célba, derekad, héjból

INGADOZÁS

Ha az idegen eredetű szót már nem érezzük idegennek, akkor mindkét toldalékot lehet használni:

pl.: fotelben - fotelban, oxigénben - oxigénban, norvégek - norvégok